

- Q.2 Answer the following questions. 20**
- a) Define doping & explain doping method.
 - b) Explain the types of drugs & side effect of its.
- Q.3 Answer the following questions. (Any One) 15**
- a) Explain with suitable examples are psychological and physiological factors involved in training & competitions.
 - b) Explain the importance of strength in sports and games and explain how you will develop flexibility of your player.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One) 15**
- a) Explain interval training & circuit training.
 - b) Define strength explain the training method to improve strength.
- Q.5 Write short notes. (Any Four) 20**
- a) Causes of overload
 - b) Over load
 - c) Warming up & cool down exercises
 - d) Need of Sports Training
 - e) Principles of Intensity

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
SPORTS MEDICINE

Day & Date: Tuesday, 24-01-2023
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दशवितात.

प्र.1 खालील योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) क्रीडा वैद्यकशास्त्र ——— शी संबंधित आहे.
अ) जखमा आणि काळजी याबाबत उपचार
ब) अॅथलेट पोषण आणि आहार
क) अपंग अॅथलेट
ड) वरिल सर्व
- 2) क्रीडा वैद्यकशास्त्राचे महत्व ——— शी संबंधित आहे.
अ) बुद्धि, कौशल्य आणि शारीरिक शिक्षण कार्यक्रम
ब) क्रीडा प्रशिक्षणाची तत्वे पुरवणे
क) डोपिंग विषयी माहिती पुरवणे
ड) वरील सर्व
- 3) थिरेपिटिक व्यायाम ——— शी संबंधित आहे.
अ) विविध शारीरिक व्यायाम
ब) डायथेरमी
क) जलचिकित्सा
ड) उल्ट्रा साउंड
- 4) थिरेपेटिक व्यायामाचे ध्येय ——— आहे.
अ) सांध्यातील हालचाली
ब) समन्वय सुधारते
क) अ आणि ब दोन्ही
ड) यापैकी नाही
- 5) खालीलपैकी कोणते कौशल्य कौशल्यात अधिक समन्वय कृती आहे.
अ) जंपिंग जॅक
ब) फ्री थ्रो चे बास्केट बॉलचे रूपांतर
क) 100 मी धावणे
ड) सुईदोरी
- 6) समन्वयाशी संबंध मेंदूच्या कोणत्या भागाशी आहे.
अ) सेरेब्रम
ब) सेलेबेलम
क) स्पायनल कॉर्ड
ड) गॅंगलियन
- 7) खालीलपैकी कोणती कृती स्थिर समतोल कृती आहे.
अ) एरोप्लेन बॅलन्स
ब) बास्केट बॉल मधील ड्रिब्लिंग
क) हॅर्डल क्लीअर करणे
ड) कबड्डी मधील चढाई
- 8) बेंच प्रेस व्यायाम खेळाडूचे ——— सुधारते.
अ) लवचिकता
ब) दिशाभिमुखता
क) ताकत
ड) दमदारपणा

Seat No.	
-------------	--

M.P. Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
SPORTS MEDICINE

Day & Date: Tuesday, 24-01-2023
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) The candidates should read the original questions in English.

Q.1 Chose the correct alternative 10

- 1) Sports medicine deals with _____.
 - a) Prevention and treatment of injuries and earing
 - b) Athletic nutration and diet allotment
 - c) Handicapped athletics
 - d) All of these
- 2) Importance of sports medicine deals with _____.
 - a) Talent identification and evaluation
 - b) Provided sound principles for sports training
 - c) Provided knowledge about doping
 - d) All of these
- 3) Therapeutic exercise is related to _____.
 - a) Different Physical exercise
 - b) Diatheramy
 - c) Hydrotherapy
 - d) Ultrasound
- 4) Goals of therapeutic exercise are to _____.
 - a) Mobilize the joints
 - b) Improve co ordination
 - c) Both a and b
 - d) None of these
- 5) Which activity has the most coordination in the following skill
 - a) Jumping Jack
 - b) Converting a free throw in basketball
 - c) 100 M run
 - d) Treading a needle
- 6) Which part of the brain is concerned with coordination
 - a) Cerebrum
 - b) Ceresellum
 - c) Spinel cord
 - d) Ganglion
- 7) In the following activity which activity has static balance
 - a) Aeroplane balance
 - b) Dribbling towards the basket ball
 - c) Clearing the hurdle
 - d) Raiding in kabaddi
- 8) Bence press exercise improve the _____ of the player.
 - a) Flexibility
 - b) Agility
 - c) Strength
 - d) Endurance
- 9) Which exercise will you refer to a frozen shoulder athlete
 - a) Aglility exercise
 - b) Strength developing exercise
 - c) Flexibility exercise
 - d) Endurance exercise

- 10) The order of giving exercise to the affected muscles is _____
- a) Passive, assisted, active, resisted and dynamic
 - b) Passive, active, resisted and dynamic
 - c) Passive, resisted and dynamic
 - d) Passive and dynamic

Q.2 Answer the following questions. 20

- a) Explain need and importance of sports medicine.
- b) Explain types fracture in details.

Q.3 Answer the following question (Any one) 15

- a) Explain causes of injuries in details with examples.
- b) Explain prevention of injuries in details with examples.

Q.4 Answer the following questions (Any one) 15

- a) Explain stretching exercise for neck and spine.
- b) Explain advantages and disadvantage of Aquatic therapy.

Q.5 Write short notes (Any four) 20

- a) Dislocation
- b) Gumball exercise
- c) Breathing exercise
- d) Free hand exercise
- e) Scope of sport medicine

Seat No.	
----------	--

M.P. Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
HEALTH EDUCATION AND SPORTS NUTRITION

Day & Date: Wednesday, 25-01-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) The candidates should read the original questions in English.

Q.1 Chose the correct alternative

10

- 1) Health problem in India is _____.
 - a) Obesity
 - b) Malnutrition
 - c) Population
 - d) Above all
- 2) The formula of obesity is _____.
 - a) $\frac{W(kg)}{H^2m}$
 - b) $\frac{W\ gr}{H\ c.m}$
 - c) Both a & b
 - d) None of these
- 3) The food resource is _____.
 - a) River
 - b) Sea
 - c) Plants
 - d) None of these
- 4) Government provides _____ as a diet service at school level.
 - a) Mid day meal
 - b) School nutritional diet
 - c) Nutritional service
 - d) Above all
- 5) Health record is due through _____ at school level.
 - a) Weight
 - b) Height
 - c) Skin
 - d) Above all
- 6) The disease due to Tobacco is _____.
 - a) Leprosy
 - b) Chicken pox
 - c) Cancer
 - d) Cholera
- 7) The useful way for environment sanitation
 - a) Collect the waste materiel
 - b) Provide pure water
 - c) Clean the class
 - d) Above all
- 8) Skin disease is caused due to _____.
 - a) Vitamin - A
 - b) Vitamin - C
 - c) Vitamin - B
 - d) Vitamin - D
- 9) _____ factors influencing on health.
 - a) Life style
 - b) Economics conditions
 - c) Health service
 - d) Above all
- 10) A players need _____ caloric per day.
 - a) 2000
 - b) 4000
 - c) 6000
 - d) 10000

- Q.2 Answer the following questions.** **20**
- a) Define the Health education and explain the aim & objection.
 - b) Obesity is the health problem explain.
- Q.3 Answer the following question (Any one)** **15**
- a) Explain the effect of nutrition on sports performance of sportsman.
 - b) State the definition of health & Health education, explain the health instructions of Individual.
- Q.4 Answer the following questions (Any one)** **15**
- a) Write in detail the health problems in India.
 - b) Explain the health services provided at school level.
- Q.5 Write short notes (Any four)** **20**
- a) Effect of alcohol on health
 - b) Nutrition guidelines
 - c) Stress management
 - d) Balanced diet
 - e) Principles of health education

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
SPORTS ENGINEERING

Day & Date: Friday, 27-01-2023
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) न्यूटनचा पहिला नियम ----.
अ) जडत्वाचा
ब) क्रियाप्रतिक्रियेचा
क) अ आणि ब दोन्ही
ड) यापैकी नाही
- 2) न्यूटनचा दुसरा नियम ----.
अ) क्रियाप्रतिक्रिया
ब) गतीवृद्धता
क) जडत्व
ड) वरील सर्व
- 3) न्यूटनचा तिसरा नियम ----.
अ) जडत्व
ब) क्रियाप्रतिक्रिया
क) अ आणि ब दोन्ही
ड) यापैकी नाही
- 4) घर्षण हे ---- साठी आवश्यक आहे.
अ) जलद हालचालीसाठी
ब) एखादी वस्तू थांबवण्यासाठी
क) अ आणि ब दोन्ही
ड) यापैकी नाही
- 5) क्रीडा जिवयांत्रिक शास्त्र हे ---- चे वर्णन करते.
अ) क्रीडेचे यांत्रिकीकरण
ब) किनसीऑलॉजी
क) क्रीडेतील भौतिक विज्ञान
ड) क्रीडा गतीमानता
- 6) जिवयांत्रिक शास्त्र हे ---- ची भूमिका बजावते.
अ) दुखापतीची काळजी घेणे
ब) प्राविण्य वाढते
क) शारीरिक हालचाली
ड) अ आणि ब दोन्ही
- 7) क्रीडेमध्ये जिवयांत्रिकतेचे महत्व काय?
अ) क्रीडेतील प्राविण्य वापरणे
ब) क्रीडा दुखापतीची काळजी घेणे
क) अ आणि ब दोन्ही
ड) यापैकी नाही
- 8) न्यूटनचा दुसरा नियम हा ---- खेळामध्ये उपयोजनात आणला जातो.
अ) बेसबॉल
ब) जलतरण
क) फुटबॉल
ड) अ आणि क
- 9) बास्केट बॉल मध्ये ---- नियमाचा वापर केला जातो.
अ) पहिला
ब) दुसरा
क) तिसरा
ड) चौथा

- 10) जिवयांत्रिक शास्त्र ---- शी मदत करते.
अ) खेळाडूच्या दुखापतीवर उपचार करते
ब) खेळाडूचे प्राविण्य वाढवते
क) अ आणि ब दोन्ही
ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) आंतरगत बलाची संकल्पना स्पष्ट करा. 10
ब) क्रीडा जिमनेशियम हॉल स्पष्ट करा. 10

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15

- अ) जलतरण तलावाची देखभाल स्पष्ट करा.
ब) न्यूटनचे गतीविषयक नियम स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15

- अ) जिवयांत्रिक शास्त्रची क्रीडेमधील गरज स्पष्ट करा.
ब) बिल्डींग बांधण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20

- अ) उर्जा
ब) कार्य
क) शरीरधारणा
ड) क्रीडा हॉस्टेल
इ) बाहय स्टेडियम

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
SPORTS ENGINEERING

Day & Date: Friday, 27-01-2023
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
2) The candidates should read the original questions in English.

Q.1 Choose the correct alternative

10

- 1) Newtons first law of motion is _____.
 - a) Law of Inertia
 - b) Action reaction
 - c) Both a and b
 - d) None of these
- 2) Newtons second law of motion is _____.
 - a) Action reaction
 - b) Acceleration
 - c) Inertia
 - d) All of these
- 3) Newtons third law of motion is _____.
 - a) Inertia
 - b) Action reaction
 - c) a and b
 - d) None of these
- 4) Friction is required for _____.
 - a) Fast movement
 - b) Stopping the object
 - c) Both a and b
 - d) None of these
- 5) Sports Biomechanics can be described as _____.
 - a) Mechanics of sports
 - b) Kinesiology
 - c) Physic of sports
 - d) Sports dynamics
- 6) Biomechanics can play a circulate role in _____.
 - a) Injury prevention
 - b) performance enhancement
 - c) Physical movement
 - d) Both a and b
- 7) Why it is important to know biomechanics in sports _____.
 - a) Improve sports performance
 - b) Prevent sports injuries
 - c) Both a and b
 - d) None of these
- 8) Newtons second law of motion can be applied in sports like _____.
 - a) Base ball
 - b) Swimming
 - c) Foot ball
 - d) Both a and b
- 9) In Basketball which of the following law of motion is implemental.
 - a) first
 - b) second
 - c) third
 - d) fourth
- 10) Biomechanics helps in _____.
 - a) Treating injuries to sports person
 - b) Improving performance of athlete
 - c) a and b both
 - d) None of these

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain concept of Internal force. **10**
 - b) Explain sports Gymnasium hall. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain maintenance of swimming pool.
 - b) Explain Newtons law of motion.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain need of Biomechanics in sports.
 - b) Explain Building process.
- Q.5 Write short note on. (Any Four)** **20**
- a) Energy
 - b) Work
 - c) Posture
 - d) Sports Hostels
 - e) Outdoor Stadium

Seat No.	
----------	--

M.P. Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
PHYSICAL FITNESS AND WELLNESS

Day & Date: Friday, 27-01-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दशवितात.

प्र.1 खालील योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) ताकतीच्या प्रशिक्षणाचा ---- फायदा आहे.
 अ) स्नायूसमूह वाढतो
 ब) हाडांची तीव्रता वाढते
 क) अ आणि ब दोन्ही
 ड) यापैकी नाही
- 2) स्वॉट, पुशअप्स, पुलअप्स हे ---- चे प्रशिक्षण आहे.
 अ) चपळता
 ब) लवचिकता
 क) ताकत
 ड) यापैकी नाही
- 3) उचलणे, ढकलणे व खेचण्याचे व्यायाम करत असताना ---- करावे.
 अ) श्वास घ्यावा
 ब) उच्छ्वास करावा
 क) होल्ड
 ड) यापैकी नाही
- 4) रोधावरती जास्त काळापर्यंत मात करण्याची क्षमता म्हणते ---- होय.
 अ) ताकत
 ब) लवचिकता
 क) स्नायूचा दमदारपणा
 ड) हृदय श्वसन दमदारपणा
- 5) सांध्याची लवचिकता ---- वर अवलंबून असते.
 अ) रेंज ऑफ मोशन
 ब) स्तर
 क) डोम्स
 ड) यापैकी नाही
- 6) लवचिकतेचे प्रकार किती?
 अ) 3
 ब) 4
 क) 5
 ड) 2
- 7) मध्यांतर प्रशिक्षण व्यक्तीची ---- क्षमता विकसित करते.
 अ) हृदयभिसरण दमदारपणा
 ब) ताकत
 क) लवचिकता
 ड) वरील सर्व
- 8) खालील पैकी कोणत्या पदार्थापासून प्रथिने मिळत नाहीत.
 अ) अंडी
 ब) मांस
 क) तेल
 ड) दुध
- 9) साखर, गोडपदार्थ, बेकरी उत्पादनात ---- हे जास्त प्रमाणात असते.
 अ) कार्बोदके
 ब) चरबीयुक्त पदार्थ
 क) प्रथिने
 ड) यापैकी नाही

- 10) सुयोग हालचाल व वेगाने दिशामुखता म्हणजे
अ) चपळता ब) तोल
क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) शारीरिक क्षमतेची संकल्पना स्पष्ट करा. 10
ब) शारीरिक क्षमता प्रशिक्षणाची तत्वे स्पष्ट करा. 10

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15

- अ) वजन व्यवस्थापनासाठी व्यायामाचे विविध प्रकार लिहा
ब) समतोल आहार सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) 15

- अ) स्नायूचा दमदारपणा वाढण्यासाठी प्रशिक्षण सविस्तर लिहा.
ब) वेटट्रेनिंगचे तत्वे स्पष्ट करा.

प्र.5 टिपा लिहा (कोणतेही चार) 20

- अ) लवचिकतेसाठी योगा
ब) ताणण्याचे व्यायाम प्रकार
क) दमदारपणाचे प्रशिक्षण
ड) श्वसनाचे तंत्र
इ) हृदयश्वसन दमदारपणाचे व्यायाम

Seat No.	
----------	--

M.P. Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
PHYSICAL FITNESS AND WELLNESS

Day & Date: Friday, 27-01-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) The candidates should read the original questions in English.

Q.1 Chose the correct alternative

10

- 1) _____ are the benefits of strength training.
 - a) increasing muscles mass
 - b) increase bone density
 - c) Both a and b
 - d) None of these
- 2) Squats, pushup, pullups is _____ training.
 - a) Agility
 - b) Flexibility
 - c) Strength
 - d) None of these
- 3) _____ as you work against resistance by lifting pushing or puling.
 - a) Inhal
 - b) Exhale
 - c) Hold
 - d) None of these
- 4) An ability of muscles to over come the resistance relatively longer duration is called _____.
 - a) Strength
 - b) Flexibility
 - c) Strength endurance
 - d) C.V Endurance
- 5) Ability to more a joint through its _____ with little resistance is called dynamic flexibility.
 - a) Range of motion
 - b) Position
 - c) Doms
 - d) None of these
- 6) What are the types of flexibility?
 - a) 3
 - b) 4
 - c) 5
 - d) 2
- 7) Interval training develops _____ ability of a person.
 - a) C.V. Endurance
 - b) Strength
 - c) Flexibility
 - d) All of these
- 8) _____ of the following is not source of protein.
 - a) Egg
 - b) Meat
 - c) Oil
 - d) Milk
- 9) Sugar, Sweets, Bread and Cakes are rich source of _____.
 - a) Carbohydrates
 - b) Fats
 - c) Protein
 - d) None of these
- 10) The ability to make successive movements in different direction efficiently and rapidly to _____.
 - a) Agility
 - b) Balance
 - c) a and b
 - d) None of these

- Q.2 Answer the following questions.** **20**
- a) Explain the concept of physical fitness.
 - b) Explain principles of physical fitness training.
- Q.3 Answer the following question (Any one)** **15**
- a) Explain different types of exercises for weight managements.
 - b) Explain balance diet in detail.
- Q.4 Answer the following questions (Any one)** **15**
- a) Explains training for muscular strength.
 - b) Explain weight training principles.
- Q.5 Write short notes (Any four)** **20**
- a) Yoga for flexibility
 - b) Stretching exercise
 - c) Endurance training
 - d) Breathing technique
 - e) Exercise for cardio respiratory fitness

Seat No.	
----------	--

**M.P.E d (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov - 2022
INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY IN PHYSICAL
EDUCATION (ICT)**

Day & Date: Saturday, 28-01-2023
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) The candidates should read the original questions in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) _____ is one of the major sources of information communication technology.
 - a) guidance
 - b) information
 - c) planning
 - d) planning and guidance
- 2) The following _____ device is included in the input device.
 - a) mouse
 - b) monitor
 - c) printer
 - d) speaker
- 3) correspondence over the Internet is called _____.
 - a) E-school
 - b) E-mail
 - c) E-seva
 - d) E-commerce
- 4) The vertical and horizontal columns where they intersect are called _____.
 - a) Cell
 - b) Row
 - c) Column
 - d) All above
- 5) Excel is used for _____.
 - a) painting
 - b) Presentation
 - c) Statistical computation
 - d) All above
- 6) Power Point helps student to give experience of _____.
 - a) Moving pictures
 - b) Sound
 - c) Film slide
 - d) All above
- 7) The group used for changing the size of alphabets is _____.
 - a) Table
 - b) Grammar check
 - c) font
 - d) Alignment
- 8) _____ is a type of computer printer.
 - a) Laser
 - b) Inkjet
 - c) Dot Matrix
 - d) All above
- 9) CPU means _____.
 - a) Central processing union
 - b) Central Planning Unit
 - c) Central Processing Unit
 - d) None of these
- 10) The title bar of each window has _____ boxes on the right side.
 - a) Five
 - b) Four
 - c) Three
 - d) Two

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Write down the use of Excel in daily practice. **10**
 - b) Write the importance of Information and Communication Technology. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) What is information communication technology? Write down the usefulness of information communication technology in human life.
 - b) Explain the input devices of computer.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) What are the output devices of computer? Write the use of it?
 - b) Explain the use of internet in physical Education research process.
- Q.5 Write Short Notes: (Any Four)** **20**
- a) Components of computer
 - b) Importance of PowerPoint presentation in physical education.
 - c) Use of ICT in physical education management
 - d) Computer care
 - e) Features of MS Word

Seat No.	
-------------	--

Set P

M.P.Ed. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
SPORTS PSYCHOLOGY AND SPORT SOCIOLOGY

Day & Date: Monday, 30-01-2023
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) ——— ही मानसशास्त्रीय आणि शारीरिक स्थिती की ज्यामुळे शक्ती आपले प्रयत्न सुरक्षिततेसाठी व गरजा पूर्तीसाठी वाढवते.

अ) भावना	ब) प्रेरणा
क) चिंता	ड) वरील सर्व
- 2) ——— प्रेरणा ही वैयक्तिक गरजांचे समाधान करते.

अ) बाह्य	ब) आंतरिक व बाह्य
क) आंतरिक	ड) यापैकी नाही.
- 3) ——— प्रश्नावली ही व्यक्तीमत्त्व आणि खेळातील कामगिरी मधील संबंध शोधते.

अ) 16 PF	ब) 17 PF
क) 18 PF	ड) 19 PF
- 4) ——— मध्ये व्यक्तिगत आणि सांघिक संघ हा दबावाचा सामना करतात.

अ) चिंता	ब) प्रेरणा
क) क्रिडा स्पर्धा	ड) वरील सर्व
- 5) रिचर्ड अल्डर नुसार प्रेरणा यांची व्याख्या ——— वर्षी केली.

अ) 1974	ब) 1975
क) 1976	ड) 1977
- 6) समाजशास्त्रज्ञांच्या मते शिक्षण म्हणजे ——— होय.

अ) समायोजन	ब) समाजिकरण
क) आंतरक्रिया	ड) विकास
- 7) प्रभावी अध्यापनाचे मार्ग आखण्याकरिता शारिरीक शिक्षण शिक्षकाला ——— चे ज्ञान असावे.

अ) वर्ग मानसशास्त्र	ब) वर्ग समूहाचे
क) अ आणि ब	ड) यापैकी नाही.
- 8) क्रीडा मानसशास्त्राचे ज्ञान ——— यांना उपयुक्त आहे.

अ) मार्गदर्शक	ब) खेळाडू
क) शारिरीक शिक्षण शिक्षक	ड) वरील सर्व
- 9) मानसशास्त्र हे ——— चे शास्त्र आहे.

अ) मानवी वर्तन	ब) मानवी हक्क
क) मानवी कायदा	ड) यापैकी नाही

Seat No.	
----------	--

Set P

M.P.Ed. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
SPORTS PSYCHOLOGY AND SPORT SOCIOLOGY

Day & Date: Monday, 30-01-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) The candidates should read the original question in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) _____ is a psychological and physical condition that causes one to expend effects of satisfied need and want.
 - a) Emotion
 - b) Motivation
 - c) Anxiety
 - d) All of these
- 2) _____ Motivation satisfying fulfillment of need felt by the individual.
 - a) Extrinsic
 - b) Intrinsic and extrinsic
 - c) Intrinsic
 - d) None of these
- 3) Questionnaire investigate possible relationship between personality and performance in sports.
 - a) 16 PF
 - b) 17 PF
 - c) 18 PF
 - d) 19 PF
- 4) _____ in evolving individuals and team are full of stress confounder.
 - a) Anxiety
 - b) Motivation
 - c) Sport competition
 - d) All of these
- 5) Richard alderman define motivation in _____ year.
 - a) 1974
 - b) 1975
 - c) 1976
 - d) 1977
- 6) According to sociology education means
 - a) Adjustment
 - b) Socialization
 - c) Instruction
 - d) Development
- 7) The physical education teacher requires _____ knowledge to the way of effective teaching.
 - a) class psychology
 - b) class group behavior
 - c) a and b
 - d) None of these
- 8) Knowledge of sports psychology is used to _____.
 - a) coaches
 - b) players
 - c) physical education teacher
 - d) All of these
- 9) Psychology is a science of _____.
 - a) Human behavior
 - b) Human right
 - c) Human law
 - d) None of these
- 10) _____ are the way and means for achieving motivation.
 - a) Reward and punishment
 - b) Competition
 - c) a and b
 - d) None of these

- Q.2 Answer the following questions.** **10**
- a) Explain in details women in sports participation. **10**
 - b) Explain need and importance of sports psychology.
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Define stress. Explain the effects of stress on sports performance of the player.
 - b) Explain national integration through sports.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain factor affecting individual difference in details.
 - b) Explain personality development through physical education.
- Q.5 Write Short Note: (Any Four)** **20**
- a) Anxiety
 - b) Leadership
 - c) Aggression
 - d) Group dynamics
 - e) Media and sports

Seat
No.

M.P.Ed. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
VALUE AND ENVIRONMENTAL EDUCATION

Day & Date: Tuesday, 31-01-2023
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना: —** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पाहणे उचित ठरेल.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) महाविद्यालयाचा परिसर स्वच्छ करणे हे ——— हे उदाहरण आहे.
अ) धार्मिक नम्रता ब) नम्रता
क) व्यवस्थितपणा ड) यापैकी नाही.
- 2) मुले आणि मुली समान वागणूक म्हणजे————.
अ) स्वदेशाभिमान ब) लिंग समानता
क) राष्ट्रीय एकात्मता ड) यापैकी नाही.
- 3) चिपको चळवळ ——— यांनी सुरू केली.
अ) विलासराव देशमुख ब) सुंदरराज
क) सुंदरलाल बहुगुणा ड) गोपीनाथ मुंडे
- 4) वृक्षारोपण ही ——— कृती आहे.
अ) भौतिक मूल्य ब) पर्यावरण मूल्य
क) नैतिक मूल्य ड) यापैकी नाही.
- 5) प्रदूषणाचा ——— हा प्रकार आहे.
अ) भूमी प्रदूषण ब) हवा प्रदूषण
क) जल प्रदूषण ड) वरील सर्व
- 6) विश्व व्याघ्र मंचाची स्थापना कोणत्या साली झाली?
अ) 1948 ब) 1994
क) 2014 ड) 2004
- 7) ध्वनी प्रदूषणामुळे कोणती मुख्य समस्या जाणवते?
अ) ऐकण्यास कमी येते ब) डोके दुखते
क) झोपेस व्यत्यय ड) वरील सर्व
- 8) गंगा शुद्धीकरण अभियान या योजनेचा मुख्य उद्देश ——— यांनी ठरविला.
अ) नितीन गडकरी ब) विलासराव देशमुख
क) इंदिरा गांधी ड) यापैकी नाही.
- 9) 'जागतिक पर्यावरण दिन' ——— रोजी साजरा केला जातो.
अ) 5 एप्रिल ब) 5 जून
क) 5 मे ड) यापैकी नाही.

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
VALUE AND ENVIRONMENTAL EDUCATION

Day & Date: Tuesday, 31-01-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.
 3) The candidates should read the original question in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) Cleaning college campus is the example of _____.
 a) Religions tolerance b) Modesty
 c) Neatness d) None of these
- 2) The equal treatment to boys and girls means _____.
 a) Patriotism b) Equality of gender
 c) National Integration d) None of the these
- 3) The Chipko Movement was started by _____.
 a) Vilasrao Deshmukh b) Suderraj
 c) Sunderlal Bahuguna d) Gopinath Munde
- 4) Plantation is activity of _____ value
 a) Physical value b) Environmental value
 c) Moral value d) None of the these
- 5) The type of Pollution is _____.
 a) Soil Pollution b) Air Pollution
 c) Water Pollution d) All above
- 6) In which year Global Tiger Forum was established.
 a) 1948 b) 1994
 c) 2014 d) 2004
- 7) Which is major problem related to noise pollutions?
 a) Hearing loss b) Headache
 c) Sleep disturbances d) All above
- 8) Ganga Purification Campaign scheme this aim was decided by _____.
 a) Nitin Gadkari b) Vilasrao Deshmukh
 c) Indira Gandhi d) None of these
- 9) 'World Environment Day' celebrated on _____.
 a) 5th April b) 5th June
 c) 5th May d) None of these
- 10) The tool of evaluating value is _____.
 a) Observation b) Questionnaire
 c) Interview d) All above

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Write the importance of Values. **10**
 - b) Explain the role of teacher in value education. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain the role of higher secondary school students in environmental conservation.
 - b) Define the Air pollution. Explain the effects of air pollution on human life.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) What is noise pollution and explain the problems of noise pollution.
 - b) Explain the role of teachers in Environmental Education.
- Q.5 Write Short Notes: (Any Four)** **20**
- a) Chipko Movement
 - b) Water Pollution
 - c) Waste Management
 - d) Tiger Project
 - e) Ganga action plan

Seat
No.

M.P.Ed (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov - 2022
Educational Technology in Physical Education and Sports

Day & Date: Tuesday, 31-01-2023

Max. Marks: 80

Time: 09:00 AM To 12:00 PM

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
 2) The candidates should read the original question in English.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) — हा शैक्षणिक तंत्रविज्ञानाचा प्रकार आहे.
 अ) अध्यापन तंत्रविज्ञान ब) अनुदेशन तंत्रविज्ञान
 क) वर्तन तंत्रविज्ञान ड) वरील सर्व
- 2) अध्यापन तंत्रविज्ञान हा — तंत्रविज्ञानाचा प्रकार आहे.
 अ) अध्यापन सामाजिक ब) राजकिय
 क) शैक्षणिक ड) आर्थिक
- 3) — हा शैक्षणिक तंत्रविज्ञानाचा प्रकार आहे.
 अ) अध्यापन तंत्रविज्ञान ब) राजकिय तंत्रविज्ञान
 क) वर्तन तंत्रविज्ञान ड) अनुपदेशन तंत्रविज्ञान
- 4) कार्यक्रम अध्ययन स्तराचे — प्रकार आहेत.
 अ) दोन ब) तीन
 क) चार ड) पाच
- 5) कार्यक्रम अध्यापनाचा — हा स्तर आहे.
 अ) माध्यम उपयोजन ब) संगणक उपयोजन
 क) अ आणि ब दोन्ही ड) वरील पैकी नाही
- 6) प्रणाली उपागमाचा — हा घटक आहे.
 अ) ध्येय निर्मिती ब) कार्य विश्लेषण
 क) संदर्भ विश्लेषण ड) वरील सर्व
- 7) कार्य विश्लेषण हा — चा घटक आहे.
 अ) प्रणाली उपागम ब) संप्रेषण उपागम
 क) सामाजिक उपागम ड) माध्यम उपागम
- 8) संप्रेषणाचे — मार्ग आहेत.
 अ) दोन ब) तीन
 क) चार ड) पाच
- 9) संप्रेषणाचा — हा मार्ग आहे.
 अ) शाब्दिक संप्रेषण ब) अशाब्दिक संप्रेषण
 क) दोन्ही अ आणि ब ड) यापैकी नाही

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: Oct/Nov - 2022
Educational Technology in Physical Education and Sports

Day & Date: Tuesday, 31-01-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) The candidates should read the original question in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) _____ is a form of educational technology.
 - a) Teaching technology
 - b) Instructional technology
 - c) Behavior technology
 - d) Above all
- 2) Teaching technology is a form of _____ technology.
 - a) Social
 - b) Political
 - c) Educational
 - d) Economical
- 3) _____ is not the form of educational technology.
 - a) Teaching technology
 - b) Political technology
 - c) Behavior technology
 - d) Instructional technology
- 4) There are _____ types of prosrved learning stage.
 - a) Two
 - b) Three
 - c) Four
 - d) Fine
- 5) _____ is the stage of prosrlnved learning.
 - a) Media application
 - b) Computer application
 - c) Both a and b
 - d) None of these
- 6) _____ is the component of system approach .
 - a) Goal setting
 - b) Task analysis
 - c) Content analysis
 - d) All above
- 7) Task analysis is the component of _____.
 - a) System approach
 - b) Communication approach
 - c) Social approach
 - d) Media approach
- 8) There are _____ modes of communication.
 - a) Two
 - b) Three
 - c) Four
 - d) Five
- 9) The mode of communication is _____.
 - a) Verbal communication
 - b) Non – verbal communication
 - c) Both a and b
 - d) None of these
- 10) Instructional design are for _____ based teaching.
 - a) Skill
 - b) Knowledge
 - c) Competency
 - d) Approach

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain Education Technology. **10**
 - b) Explain the meaning and importance of audio visual Media aids. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain role of Teacher in Educational Technology.
 - b) Explain Instructional Technology.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain scope of Educational Technology
 - b) Explain Teaching Technology
- Q.5 Write Short Note: (Any Four)** **20**
- a) Use of T.V. in Education
 - b) Use of animation films in Education
 - c) Importance of Audio Visual Media
 - d) Video conferencing
 - e) Use of CC TV.

- 10) प्रत्येक विंडोच्या टायटल बारवर उजवीकडे ---- चौकटी असतात.
अ) पाच
ब) चार
क) तीन
ड) दोन

- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) दैनंदिन व्यवहारामध्ये एक्सेलचे उपयोग लिहा. 10
ब) माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाचे महत्त्व लिहा. 10
- प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) 15
अ) माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञान म्हणजे काय? माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाची मानवी जीवनातील उपयुक्तता लिहा.
ब) संगणकाची इनपुट उपकरणे स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) 15
अ) संगणकाची प्रदान उपकरणे कोणती? त्यांचा उपयोग लिहा.
ब) शारीरिक शिक्षण संशोधन प्रक्रियेत इंटरनेटचा उपयोग कसा होतो स्पष्ट करा.
- प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20
अ) संगणकाचे घटक
ब) शारीरिक शिक्षणात पॉवर पॉइंट सादरीकरणाचे महत्त्व
क) शारीरिक शिक्षण व्यवस्थापन मध्ये ICT ची उपयुक्तता
ड) संगणकाची निगा
इ) एम. एस. वर्ड ची वैशिष्टे

Seat No.	
----------	--

Set P

**M.P.E d (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov - 2022
INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY IN PHYSICAL
EDUCATION (ICT)**

Day & Date: Saturday, 28-01-2023
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) The candidates should read the original questions in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) _____ is one of the major sources of information communication technology.
 - a) guidance
 - b) information
 - c) planning
 - d) planning and guidance
- 2) The following _____ device is included in the input device.
 - a) mouse
 - b) monitor
 - c) printer
 - d) speaker
- 3) correspondence over the Internet is called _____.
 - a) E-school
 - b) E-mail
 - c) E-seva
 - d) E-commerce
- 4) The vertical and horizontal columns where they intersect are called _____.
 - a) Cell
 - b) Row
 - c) Column
 - d) All above
- 5) Excel is used for _____.
 - a) painting
 - b) Presentation
 - c) Statistical computation
 - d) All above
- 6) Power Point helps student to give experience of _____.
 - a) Moving pictures
 - b) Sound
 - c) Film slide
 - d) All above
- 7) The group used for changing the size of alphabets is _____.
 - a) Table
 - b) Grammar check
 - c) font
 - d) Alignment
- 8) _____ is a type of computer printer.
 - a) Laser
 - b) Inkjet
 - c) Dot Matrix
 - d) All above
- 9) CPU means _____.
 - a) Central processing union
 - b) Central Planning Unit
 - c) Central Processing Unit
 - d) None of these
- 10) The title bar of each window has _____ boxes on the right side.
 - a) Five
 - b) Four
 - c) Three
 - d) Two

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Write down the use of Excel in daily practice. **10**
 - b) Write the importance of Information and Communication Technology. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) What is information communication technology? Write down the usefulness of information communication technology in human life.
 - b) Explain the input devices of computer.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) What are the output devices of computer? Write the use of it?
 - b) Explain the use of internet in physical Education research process.
- Q.5 Write Short Notes: (Any Four)** **20**
- a) Components of computer
 - b) Importance of PowerPoint presentation in physical education.
 - c) Use of ICT in physical education management
 - d) Computer care
 - e) Features of MS Word

Seat No.	
-----------------	--

Set P

M.P.Ed. (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
SPORTS PSYCHOLOGY AND SPORT SOCIOLOGY

Day & Date: Monday, 30-01-2023
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) ——— ही मानसशास्त्रीय आणि शारीरिक स्थिती की ज्यामुळे शक्ती आपले प्रयत्न सुरक्षिततेसाठी व गरजा पूर्तीसाठी वाढवते.
अ) भावना
ब) प्रेरणा
क) चिंता
ड) वरील सर्व
- 2) ——— प्रेरणा ही वैयक्तिक गरजांचे समाधान करते.
अ) बाह्य
ब) आंतरिक व बाह्य
क) आंतरिक
ड) यापैकी नाही.
- 3) ——— प्रश्नावली ही व्यक्तीमत्त्व आणि खेळातील कामगिरी मधील संबंध शोधते.
अ) 16 PF
ब) 17 PF
क) 18 PF
ड) 19 PF
- 4) ——— मध्ये व्यक्तिगत आणि सांघिक संघ हा दबावाचा सामना करतात.
अ) चिंता
ब) प्रेरणा
क) क्रिडा स्पर्धा
ड) वरील सर्व
- 5) रिचर्ड अल्डर नुसार प्रेरणा यांची व्याख्या ——— वर्षी केली.
अ) 1974
ब) 1975
क) 1976
ड) 1977
- 6) समाजशास्त्रज्ञांच्या मते शिक्षण म्हणजे ——— होय.
अ) समायोजन
ब) समाजिकरण
क) आंतरक्रिया
ड) विकास
- 7) प्रभावी अध्यापनाचे मार्ग आखण्याकरिता शारीरिक शिक्षण शिक्षकाला ——— चे ज्ञान असावे.
अ) वर्ग मानसशास्त्र
ब) वर्ग समूहाचे
क) अ आणि ब
ड) यापैकी नाही.
- 8) क्रीडा मानसशास्त्राचे ज्ञान ——— यांना उपयुक्त आहे.
अ) मार्गदर्शक
ब) खेळाडू
क) शारीरिक शिक्षण शिक्षक
ड) वरील सर्व
- 9) मानसशास्त्र हे ——— चे शास्त्र आहे.
अ) मानवी वर्तन
ब) मानवी हक्क
क) मानवी कायदा
ड) यापैकी नाही

- 10) प्रेरणा साध्यतेसाठी ——— चे मार्ग व साधने आहे.
अ) बक्षिस व शिक्षा ब) स्पर्धा
क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) महिलांचा क्रिडे मधील सहभाग स्पष्ट करा. 10
ब) क्रिडा मानसशास्त्राचे गरज व महत्त्व लिहा. 10

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) 15

- अ) ताणाची व्याख्या लिहा. खेळाडूंच्या क्रिडा प्राविण्यावर ताणाचा होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
ब) क्रिडे मधून राष्ट्रीय एकात्मता स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) 15

- अ) व्यक्तिभेदावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
ब) व्यक्तिमत्त्वाचा विकास शारिरीक शिक्षणातून होतो स्पष्ट करा.

प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20

- अ) चिंता
ब) नेतृत्व
क) आक्रमकता
ड) समुह गतिमानता
इ) माध्यमे आणि क्रिडा

Seat No.	
----------	--

Set P

M.P.Ed. (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
SPORTS PSYCHOLOGY AND SPORT SOCIOLOGY

Day & Date: Monday, 30-01-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) The candidates should read the original question in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) _____ is a psychological and physical condition that causes one to expend effects of satisfied need and want.
 - a) Emotion
 - b) Motivation
 - c) Anxiety
 - d) All of these
- 2) _____ Motivation satisfying fulfillment of need felt by the individual.
 - a) Extrinsic
 - b) Intrinsic and extrinsic
 - c) Intrinsic
 - d) None of these
- 3) Questionnaire investigate possible relationship between personality and performance in sports.
 - a) 16 PF
 - b) 17 PF
 - c) 18 PF
 - d) 19 PF
- 4) _____ in evolving individuals and team are full of stress confounder.
 - a) Anxiety
 - b) Motivation
 - c) Sport competition
 - d) All of these
- 5) Richard alderman define motivation in _____ year.
 - a) 1974
 - b) 1975
 - c) 1976
 - d) 1977
- 6) According to sociology education means
 - a) Adjustment
 - b) Socialization
 - c) Instruction
 - d) Development
- 7) The physical education teacher requires _____ knowledge to the way of effective teaching.
 - a) class psychology
 - b) class group behavior
 - c) a and b
 - d) None of these
- 8) Knowledge of sports psychology is used to _____.
 - a) coaches
 - b) players
 - c) physical education teacher
 - d) All of these
- 9) Psychology is a science of _____.
 - a) Human behavior
 - b) Human right
 - c) Human law
 - d) None of these
- 10) _____ are the way and means for achieving motivation.
 - a) Reward and punishment
 - b) Competition
 - c) a and b
 - d) None of these

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain in details women in sports participation. **10**
 - b) Explain need and importance of sports psychology. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Define stress. Explain the effects of stress on sports performance of the player.
 - b) Explain national integration through sports.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain factor affecting individual difference in details.
 - b) Explain personality development through physical education.
- Q.5 Write Short Note: (Any Four)** **20**
- a) Anxiety
 - b) Leadership
 - c) Aggression
 - d) Group dynamics
 - e) Media and sports

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
VALUE AND ENVIRONMENTAL EDUCATION

Day & Date: Tuesday, 31-01-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना: — 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पाहणे उचित ठरेल.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) महाविद्यालयाचा परिसर स्वच्छ करणे हे ——— हे उदाहरण आहे.
 अ) धार्मिक नम्रता ब) नम्रता
 क) व्यवस्थितपणा ड) यापैकी नाही.
- 2) मुले आणि मुली समान वागणूक म्हणजे————.
 अ) स्वदेशाभिमान ब) लिंग समानता
 क) राष्ट्रीय एकात्मता ड) यापैकी नाही.
- 3) चिपको चळवळ ——— यांनी सुरू केली.
 अ) विलासराव देशमुख ब) सुंदरराज
 क) सुंदरलाल बहुगुणा ड) गोपीनाथ मुंदे
- 4) वृक्षारोपण ही ——— कृती आहे.
 अ) भौतिक मूल्य ब) पर्यावरण मूल्य
 क) नैतिक मूल्य ड) यापैकी नाही.
- 5) प्रदूषणाचा ——— हा प्रकार आहे.
 अ) भूमी प्रदूषण ब) हवा प्रदूषण
 क) जल प्रदूषण ड) वरील सर्व
- 6) विश्व व्याघ्र मंचाची स्थापना कोणत्या साली झाली?
 अ) 1948 ब) 1994
 क) 2014 ड) 2004
- 7) ध्वनी प्रदूषणामुळे कोणती मुख्य समस्या जाणवते?
 अ) ऐकण्यास कमी येते ब) डोके दुखते
 क) झोपेस व्यत्यय ड) वरील सर्व
- 8) गंगा शुद्धीकरण अभियान या योजनेचा मुख्य उद्देश ——— यांनी ठरविला.
 अ) नितीन गडकरी ब) विलासराव देशमुख
 क) इंदिरा गांधी ड) यापैकी नाही.
- 9) 'जागतिक पर्यावरण दिन' ——— रोजी साजरा केला जातो.
 अ) 5 एप्रिल ब) 5 जून
 क) 5 मे ड) यापैकी नाही.

- 10) मूल्याचे मूल्यमापन साधन ---- आहे.
अ) निरीक्षण	ब) प्रश्नावली
क) मुलाखत	ड) वरील सर्व

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) मूल्यांचे महत्त्व लिहा. 10
- ब) मूल्य शिक्षणात शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा. 10

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15

- अ) पर्यावरण संवर्धनामध्ये माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांची भूमिका स्पष्ट करा.
- ब) हवा प्रदूषणाची व्याख्या सांगा. मानवी जीवनावर हवा प्रदूषणाचे होणारे परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15

- अ) ध्वनी प्रदूषण म्हणजे काय? ते सांगून ध्वनी प्रदूषणाच्या समस्या सांगा.
- ब) पर्यावरण शिक्षणातील शिक्षकांची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20

- 1) चिपको आंदोलन
- 2) जल प्रदूषण
- 3) कचरा व्यवस्थापन
- 4) व्याघ्र प्रकल्प
- 5) गंगा कृती योजना

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
VALUE AND ENVIRONMENTAL EDUCATION

Day & Date: Tuesday, 31-01-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.
 3) The candidates should read the original question in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) Cleaning college campus is the example of _____.
 a) Religions tolerance b) Modesty
 c) Neatness d) None of these
- 2) The equal treatment to boys and girls means _____.
 a) Patriotism b) Equality of gender
 c) National Integration d) None of the these
- 3) The Chipko Movement was started by _____.
 a) Vilasrao Deshmukh b) Suderraj
 c) Sunderlal Bahuguna d) Gopinath Munde
- 4) Plantation is activity of _____ value
 a) Physical value b) Environmental value
 c) Moral value d) None of the these
- 5) The type of Pollution is _____.
 a) Soil Pollution b) Air Pollution
 c) Water Pollution d) All above
- 6) In which year Global Tiger Forum was established.
 a) 1948 b) 1994
 c) 2014 d) 2004
- 7) Which is major problem related to noise pollutions?
 a) Hearing loss b) Headache
 c) Sleep disturbances d) All above
- 8) Ganga Purification Campaign scheme this aim was decided by _____.
 a) Nitin Gadkari b) Vilasrao Deshmukh
 c) Indira Gandhi d) None of these
- 9) 'World Environment Day' celebrated on _____.
 a) 5th April b) 5th June
 c) 5th May d) None of these
- 10) The tool of evaluating value is _____.
 a) Observation b) Questionnaire
 c) Interview d) All above

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Write the importance of Values. **10**
 - b) Explain the role of teacher in value education. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain the role of higher secondary school students in environmental conservation.
 - b) Define the Air pollution. Explain the effects of air pollution on human life.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) What is noise pollution and explain the problems of noise pollution.
 - b) Explain the role of teachers in Environmental Education.
- Q.5 Write Short Notes: (Any Four)** **20**
- a) Chipko Movement
 - b) Water Pollution
 - c) Waste Management
 - d) Tiger Project
 - e) Ganga action plan

Seat
No.

M.P.Ed (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov - 2022
Educational Technology in Physical Education and Sports

Day & Date: Tuesday, 31-01-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) The candidates should read the original question in English.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) — हा शैक्षणिक तंत्रविज्ञानाचा प्रकार आहे.
 अ) अध्यापन तंत्रविज्ञान ब) अनुदेशन तंत्रविज्ञान
 क) वर्तन तंत्रविज्ञान ड) वरील सर्व
- 2) अध्यापन तंत्रविज्ञान हा — तंत्रविज्ञानाचा प्रकार आहे.
 अ) अध्यापन सामाजिक ब) राजकिय
 क) शैक्षणिक ड) आर्थिक
- 3) — हा शैक्षणिक तंत्रविज्ञानाचा प्रकार आहे.
 अ) अध्यापन तंत्रविज्ञान ब) राजकिय तंत्रविज्ञान
 क) वर्तन तंत्रविज्ञान ड) अनुदेशन तंत्रविज्ञान
- 4) कार्यक्रम अध्ययन स्तराचे — प्रकार आहेत.
 अ) दोन ब) तीन
 क) चार ड) पाच
- 5) कार्यक्रम अध्यापनाचा — हा स्तर आहे.
 अ) माध्यम उपयोजन ब) संगणक उपयोजन
 क) अ आणि ब दोन्ही ड) वरील पैकी नाही
- 6) प्रणाली उपागमाचा — हा घटक आहे.
 अ) ध्येय निर्मिती ब) कार्य विश्लेषण
 क) संदर्भ विश्लेषण ड) वरील सर्व
- 7) कार्य विश्लेषण हा — चा घटक आहे.
 अ) प्रणाली उपागम ब) संप्रेषण उपागम
 क) सामाजिक उपागम ड) माध्यम उपागम
- 8) संप्रेषणाचे — मार्ग आहेत.
 अ) दोन ब) तीन
 क) चार ड) पाच
- 9) संप्रेषणाचा — हा मार्ग आहे.
 अ) शाब्दिक संप्रेषण ब) अशाब्दिक संप्रेषण
 क) दोन्ही अ आणि ब ड) यापैकी नाही

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination: Oct/Nov - 2022
Educational Technology in Physical Education and Sports

Day & Date: Tuesday, 31-01-2023
 Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) The candidates should read the original question in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) _____ is a form of educational technology.
 - a) Teaching technology
 - b) Instructional technology
 - c) Behavior technology
 - d) Above all
- 2) Teaching technology is a form of _____ technology.
 - a) Social
 - b) Political
 - c) Educational
 - d) Economical
- 3) _____ is not the form of educational technology.
 - a) Teaching technology
 - b) Political technology
 - c) Behavior technology
 - d) Instructional technology
- 4) There are _____ types of prosrved learning stage.
 - a) Two
 - b) Three
 - c) Four
 - d) Fine
- 5) _____ is the stage of prosrlnved learning.
 - a) Media application
 - b) Computer application
 - c) Both a and b
 - d) None of these
- 6) _____ is the component of system approach .
 - a) Goal setting
 - b) Task analysis
 - c) Content analysis
 - d) All above
- 7) Task analysis is the component of _____.
 - a) System approach
 - b) Communication approach
 - c) Social approach
 - d) Media approach
- 8) There are _____ modes of communication.
 - a) Two
 - b) Three
 - c) Four
 - d) Five
- 9) The mode of communication is _____.
 - a) Verbal communication
 - b) Non – verbal communication
 - c) Both a and b
 - d) None of these
- 10) Instructional design are for _____ based teaching.
 - a) Skill
 - b) Knowledge
 - c) Competency
 - d) Approach

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain Education Technology. **10**
 - b) Explain the meaning and importance of audio visual Media aids. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain role of Teacher in Educational Technology.
 - b) Explain Instructional Technology.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain scope of Educational Technology
 - b) Explain Teaching Technology
- Q.5 Write Short Note: (Any Four)** **20**
- a) Use of T.V. in Education
 - b) Use of animation films in Education
 - c) Importance of Audio Visual Media
 - d) Video conferencing
 - e) Use of CC TV.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.P.Ed. (Semester - I) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
Research Process in Physical Education & Sports Sciences

Day & Date: Monday, 20-03-2023

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- सूचना:** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) नमुना निवडीची ---- ही पद्धत आहे.
अ) मुलाखत
क) माहिती
ब) यादृच्छिक
ड) निरीक्षण
- 2) ऐतिहासिक संशोधनाचे स्रोत ---- आहे.
अ) तक्ता (टेबल)
क) मुलाखत
ब) यादृच्छिक
ड) पत्रे
- 3) मुलाखत हे ---- शी निगडीत आहे.
अ) तत्त्वज्ञान
क) व्यक्तिगत अभ्यास
ब) पैसा
ड) प्रयोग
- 4) संदर्भ ग्रंथ हे ---- शी निगडीत आहे.
अ) तळटिपा
क) संदर्भ ग्रंथ सुची
ब) सारांश
ड) टेबल (तक्ता)
- 5) कार्ड कॅट लॉग याचा उपयोग ---- मध्ये होतो.
अ) लायब्ररी (ग्रंथालय)
क) वर्ग
ब) मैदान
ड) प्रयोगशाळा
- 6) चांगल्या संशोधनाचे ---- हे एक गुण वैशिष्ट्य आहे.
अ) पुस्तक
क) पैसा
ब) उकल
ड) ज्ञान
- 7) संशोधनाचे खालीलपैकी ---- हे साधन आहे.
अ) प्रश्नावली
क) इतिहास
ब) ॲनलिसिस
ड) निरीक्षण
- 8) संशोधन हे ---- चा शोध घेणे.
अ) माहिती
क) खरेपणा
ब) पुस्तक
ड) समस्या (उकल)
- 9) शारीरिक शिक्षण आणि खेळ यातील संशोधन प्रक्रिया हे पुस्तक ---- ने लिहीले.
अ) ब्रॅडी
क) जॉनसन
ब) डायर
ड) डेव्हीड क्लर्क
- 10) नमुना निवड ---- मधून घेतली जाते.
अ) संख्याशास्त्र
क) गृहितके
ब) जनसंख्या
ड) प्रश्नावली

- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) संदर्भसाहित्याची गरज व महत्व स्पष्ट करा. 10
ब) संशोधकाच्या अंगचे चांगले गुण स्पष्ट करा. 10
- प्र.3 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) प्रायोगिक पद्धतीचे सविस्तर वर्णन करा.
ब) नमुना निवड म्हणजे काय? नमुना निवडीचे प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) ऐतिहासिक पद्धतीच्या संशोधनाविषयी सविस्तर लिहा.
ब) शारीरिक शिक्षण क्षेत्रात संशोधनाची गरज चर्चा करा.
- प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20
अ) समस्या निवडीचे निकष
ब) संशोधनाची व्याप्ती
क) प्रश्नावली
ड) निरीक्षण
इ) मुलाखत

Seat No.	
----------	--

**M.P.Ed. (Semester - I) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
Research Process in Physical Education & Sports Sciences**

Day & Date: Monday, 20-03-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figure to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) _____ is the method of sampling.
 - a) Interview
 - b) Randomization
 - c) Information
 - d) Observation
- 2) _____ is the source of Historical research.
 - a) Table
 - b) Randomization
 - c) Interview
 - d) Letters
- 3) Interview is related to _____.
 - a) Philosophy
 - b) Money
 - c) Case study
 - d) Experiment
- 4) Reference books are related to the _____.
 - a) Footnotes
 - b) Summary
 - c) Bibliographi
 - d) Table – Chart
- 5) Card catalogue is used in _____.
 - a) Library
 - b) Ground
 - c) Class
 - d) Laboratory
- 6) _____ is one of quality of good research.
 - a) Books
 - b) Problem solving
 - c) Money
 - d) Knowledge
- 7) Following _____ is the tool of research.
 - a) Questionnaire
 - b) Analysis
 - c) History
 - d) Observation
- 8) Research means to find out _____.
 - a) Information
 - b) Books
 - c) Authenticity
 - d) Problem solving
- 9) Research process book in physical Education and sports is written by _____.
 - a) Brandy
 - b) Dire
 - c) Johnson
 - d) David Clarke
- 10) Sample is selected from _____.
 - a) Statistics
 - b) Population
 - c) Assumption
 - d) Questionnaire

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain Need and importance of reviewing the literature. **10**
 - b) Explain qualities of good researcher. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Describe about experimental method in detail.
 - b) What do you mean by sampling? state its various types with example.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain historical method research in detail.
 - b) Discuss the need of research in physical Education.
- Q.5 Write Short Notes: (Any Four)** **20**
- a) Criteria for selection of a problem
 - b) Scope of research
 - c) Questionnaire
 - d) Observation
 - e) Interview

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester - I) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
Physiology of Exercises

Day & Date: Tuesday, 21-03-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) स्नायू तंतू किती प्रकारचे आहेत.

अ) 3	ब) 4
क) 5	ड) 6
- 2) स्नायू आकुंचन प्रसरणाचे प्रकार किती?

अ) 4	ब) 5
क) 3	ड) 6
- 3) हृदयामध्ये जो स्नायू दिसून येतो त्यास ---- म्हणतात.

अ) हृदयाचा स्नायू	ब) ऐच्छिक स्नायू
क) अनैच्छिक स्नायू	ड) वरील सर्व
- 4) मानवी हृदयाचे ---- कप्पे पडतात.

अ) तीन	ब) एक
क) पाच	ड) चार
- 5) हृदयापासून शरीरापर्यंत निरनिराळ्या भागांकडे रक्त वाहून नेणाऱ्या रक्तवाहिन्यांना ---- म्हणतात.

अ) धमन्या	ब) शिरा
क) केशिका	ड) वरील सर्व
- 6) व्यायामानंतर आपल्या शरीरामध्ये निरनिराळ्या संस्थेमध्ये अंतर्गत बदल होतात त्याच्या अभ्यास करणाऱ्या शास्त्राला ---- म्हणतात.

अ) शरीररचना शास्त्र	ब) शरीरक्रिया शास्त्र
क) फिजीयोलॉजी	ड) यापैकी नाही
- 7) मायो फाब्रीलच्या आवरणाला ---- म्हणतात.

अ) सारकोलेमा	ब) कनेक्टिव्ह टिशू
क) इडोयामीन	ड) यापैकी नाही
- 8) विश्रांतीच्या वेळी हृदय एका मिनीटात किती रक्त बाहेर टाकते त्या प्रमाणाला ---- म्हणतात.

अ) स्ट्रोक वॉल्यूम	ब) व्हायरल कॅपेसिटी
क) कार्डीयाक आउटपूट	ड) यापैकी नाही
- 9) फुफ्फुसाची क्षमता ---- साधनानी मोजली जाते.

अ) स्पायरोमिटर	ब) स्फीज्योमॅनोमिटर
क) मॅनोमिटर	ड) यापैकी नाही

- 10) दुय्यम श्वास ही संज्ञा ---- साली मांडली.
अ) 1840 ब) 1820
क) 1830 ड) 1810

- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 10
अ) शरीरक्रिया शास्त्राची गरज व महत्व लिहा. 10
ब) अस्थिसंस्थेवर व्यायामाचा होणारा परिणाम लिहा.
- प्र.3 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) वातावरणाच्या घटकांचा क्रीडा प्राविण्यावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
ब) डोपिंग (मादक द्रव्याचे सेवन) सविस्तर लिहा.
- प्र.4 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) A.T.P. सविस्तर लिहा.
ब) श्वसन संस्थेवर व्यायामाचा होणारा परिणाम लिहा.
- प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20
अ) दुय्यम श्वसन
ब) स्नायुचे आकुंचन प्रसरण
क) स्नायू संस्थेवर व्यायामाचा होणारा परिणाम
ड) हृदयाचे चक्र
इ) हृदयाच्या ठोक्यावर परिणाम करणारे घटक

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester - I) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
Physiology of Exercises

Day & Date: Tuesday, 21-03-2023
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) How many types of muscle fiber?

a) 3	b) 4
c) 5	d) 6
- 2) How many types of muscle contraction are there

a) 4	b) 5
c) 3	d) 6
- 3) Muscle is found in heart is known as _____.

a) Cardiac Muscle	b) Voluntary muscle
c) Involuntary muscle	d) All of these
- 4) Human heart is divided into _____ chamber.

a) three	b) one
c) five	d) four
- 5) The vessels carrying blood from the heart lobes of the different part of the body are called _____.

a) Arteries	b) Veins
c) Capillaries	d) All of these
- 6) To study informal changes in different system of our body after exercise is called _____.

a) Anatomy	b) Kinesiology
c) Physiology	d) None of these
- 7) The cover of myofibrils is called _____.

a) Sarcolemma	b) Connective tissue
c) induomicin	d) None of these
- 8) Heart drawn out how much blood in minute of rest time is called _____.

a) Stroke volume	b) Vital capacity
c) Cardiac output	d) None of these
- 9) _____ instrument used in measuring the vital capacity.

a) spirometer	b) sphygmomanometer
c) monometer	d) All of these
- 10) The term second wind was first used in _____ year.

a) 1840	b) 1820
c) 1830	d) 1810

- Q.2 Answer the following questions.**
- a) Explain need and importance of physiology of Exercise. **10**
 - b) Effect of Exercise on the skeletal system. **10**
- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain sports performance in climatic condition.
 - b) Explain Doping in details.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain ATP in details.
 - b) Explain effect of exercises on respiratory system.
- Q.5 Write Short Notes: (Any Four)** **20**
- a) Second wind
 - b) Muscular contraction
 - c) Effect of exercise on muscular system
 - d) Cardiac cycle
 - e) Factors affecting heart rate

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester - I) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
Yogic Sciences

Day & Date: Thursday, 23-03-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) — यांनी योग म्हणजे समाधी असा अर्थ सांगितला.
अ) महर्षी व्यास ब) रामदेव
क) पतंजली ड) शंकराचार्य
- 2) आसन हे पतंजलीच्या अष्टांग योगाचे — अंग आहे.
अ) द्वितीय ब) तृतीय
क) चतुर्थ ड) प्रथम
- 3) ध्यानाची परिपक्व अवस्था म्हणजे —.
अ) आसन ब) समाधी
क) ध्यान ड) धारणा
- 4) — साली स्वामी कैवल्यानंद यांनी कैवल्यधामची स्थापना केली.
अ) 1924 ब) 1948
क) 1947 ड) 1934
- 5) महामुनी पतंजलीच्या अष्टांगयोगात सुत्राचे — भाग केले आहेत.
अ) दोन ब) तीन
क) चार ड) वरील पैकी नाही
- 6) योगाचे संप्रदाय — आहेत.
अ) 4 ब) 6
क) 7 ड) 8
- 7) योगातील बहिरंग व अंतरंग यांना जोडणारा दुवा म्हणजे — होय.
अ) प्रत्याहार ब) प्राणायाम
क) आसन ड) वरील सर्व
- 8) प्राणायामामध्ये — अंगाचा समावेश होतो.
अ) पुरक ब) कुंभक
क) रेचक ड) वरील सर्व
- 9) भगवतगीतेत योगाचा — प्रकार आहे.
अ) कर्मयोग ब) भक्तियोग
क) ध्यानयोग ड) शक्तियोग

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester - I) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
Yogic Sciences

Day & Date: Thursday, 23-03-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) _____ interpreted yoga means samadhi.
 - a) Maharshi Vyas
 - b) Ramdev
 - c) Patanjali
 - d) Shankaracharya
- 2) Asana is the _____ aspect of Patanjali's Ashtangyog.
 - a) Second
 - b) Third
 - c) Fourth
 - d) First
- 3) The mature stage of Dhyān is _____.
 - a) Asana
 - b) Samadhi
 - c) Dhyān
 - d) Dharma
- 4) In _____ swami kaivalyanand established the kaivalyadhan.
 - a) 1924
 - b) 1948
 - c) 1947
 - d) 1934
- 5) 'Mahamuni Patanjali made _____ parts of sutras in Ashtangyog.
 - a) Two
 - b) Three
 - c) Four
 - d) None of the above
- 6) Dhyān is the _____ step in Astang yoga.
 - a) Fourth
 - b) Fifth
 - c) Seventh
 - d) Eight
- 7) The external and internal connective link in yoga is called.
 - a) Pratyahar
 - b) Pranayam
 - c) Asana
 - d) Above all
- 8) Pranayam includes _____ aspects.
 - a) Parak
 - b) Kumbhak
 - c) Rechak
 - d) Above all
- 9) In Bhagwatgita the type of yoga is _____.
 - a) Karmayoga
 - b) Bhaktiyog
 - c) Dhyanyog
 - d) Shaktiyog
- 10) Concentrate on particular thing for particular period is called _____.
 - a) Niyam
 - b) Samadhi
 - c) Dhyān
 - d) Dharma

Q.2 Answer the following questions.

- a) What is meant by Shatkriyas and explain the Shatkriyas with technique and benefits. **10**
- b) Give the list of pranayama and explain its details. **10**

- Q.3 Answer the following questions. (Any One) 15**
- a) Give a brief survey of historical development of yoga.
 - b) Explain in detail the definitions of yoga and explain its importance in the field.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One) 15**
- a) Effects of yoga on Nervous and Respiratory system. Explain it details.
 - b) Which are the different school of yoga? Explain Ashtang yoga.
- Q.5 Write Short Notes: (Any Four) 20**
- a) Stress and meditation
 - b) Importance of yoga insports
 - c) Technique and benefits of mudras
 - d) Pranayama
 - e) Technique and benefits of meditation

Seat No.	
----------	--

**M.P.Ed. (Semester -I) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
Test, Measurement and Evaluation in Physical Education**

Day & Date: Friday, 24-03-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) The candidates should read the original questions in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the following options. 10

- 1) Bend knee sit up test will measure that _____.
 - a) arm strength
 - b) abdominal strength
 - c) Legs strength
 - d) necks strength
- 2) Standing broad jump will measures _____.
 - a) Endurance
 - b) Explosive lower
 - c) speed
 - d) strength
- 3) _____ test for flexibility measurement.
 - a) Ruler drop test
 - b) 'T' drill test
 - c) RAST
 - d) Sit and Reach test
- 4) The ability to make successive movement in different directions efficiently and rapidly raters to _____.
 - a) Agility
 - b) Balance
 - c) Co ordination
 - d) Power
- 5) Russel longe has prepared _____ test
 - a) Volley Ball
 - b) Basket Ball
 - c) Foot Ball
 - d) Badminton
- 6) Harvard-step test is used for measuring _____.
 - a) Muscular fitness
 - b) Cardiac fitness
 - c) Basic fitness
 - d) Physical fitness
- 7) Rogers test measures _____.
 - a) Motor educability
 - b) physical fitness
 - c) Skill ability test
 - d) maximum muscular strength
- 8) In _____ barrow constructed general motor ability test battery.
 - a) 1950
 - b) 1985
 - c) 1976
 - d) 1954
- 9) Flexiomeasure instrument measure _____.
 - a) flexibility
 - b) Speed
 - c) Agility
 - d) Endurance
- 10) T.C.R. test J. stand for _____.
 - a) Vertical jump
 - b) standing broad jump
 - c) long jump
 - d) Triple Jump

Q.2 Answer the following questions. 20

- a) Explain need and importance of test and & measurement in physical education
- b) explain criteria of selection of test

- Q.3 Answer the following questions. (Any One) 15**
- a) Explain Barrow motor ability test in details.
 - b) Explain JCR test in details.
- Q.4 Answer the following questions (Any One) 15**
- a) Explain 12 minutes run/walk test in details.
 - b) Explain Roger's physical test in details.
- Q.5 Write Short Notes. (Any Four) 20**
- a) Johnson Basket ball test
 - b) Anthropometric measure
 - c) Dyer tennis test
 - d) AAHPERD Health related test
 - e) Soccer test

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) खालील वारंवारिता सारणीवरून प्रमाण विचलन काढा.

10

वर्गांतर	F
140 – 149	2
130 – 139	4
120 – 129	1
110 – 119	3
100 – 109	6
90 – 99	8
80 – 89	7
70 – 79	5
60 – 69	8
50 – 59	4
40 – 49	2
	N = 50

ब) वरील सारणीवरून चतुर्थक विचलन काढा. (Q. D).

10

प्र.3 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

15

अ) खालील वारंवारिता सारणीवरून चतुर्थक विचलन काढा.

वर्गांतर	F
150 – 154	2
145 – 149	4
140 – 144	1
135 – 139	3
130 – 134	6
125 – 129	8
120 – 124	7
115 – 119	5
110 – 114	8
105 – 109	4
100 – 104	2
	N = 50

ब) वरील वारंवारिता सारणीवरून प्रमाण विचलन काढा.

प्र.4 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

अ) 100 बी. पी. एड विद्यार्थ्यांच्या क्रिकेट बॉल थ्रो कसोटीचे मध्यमान 75.50 मीटर व प्रमाण विचलन 1.5 मीटर आहे. यावरून खालील पॉईंटनुसार हल स्केल काढा.

पॉईंट	कार्यमान
100	—
90	—
80	—
70	—
60	—
50	—
40	—
30	—
20	—
10	—
0	—

ब) प्रश्न क्रमांक 4 (1) सारणीवरून सिग्मा स्केल काढा.

प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

अ) केंद्रिय प्रवृत्तीची परिमाणे

ब) सहसंबंध

क) सिग्मा स्केल

ड) हिस्टोग्राम

इ) 'Z' स्केल

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester - II) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
Applied statistics in Physical Education and Sport

Day & Date: Monday, 20-03-2023
 Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) _____ of following can't be calculated by graphical method.
 - a) Mean
 - b) Bode
 - c) Median
 - d) Qualification
- 2) In statistics formula value [i] indicates.
 - a) interval
 - b) class interval
 - c) Frequency
 - d) Total number
- 3) The class interval of class 121 – 140 _____.
 - a) 5
 - b) 10
 - c) 9
 - d) 8
- 4) The class interval for 110 – 114 is _____.
 - a) 9
 - b) 5
 - c) 10
 - d) 9 – 5
- 5) Histogram is related to _____.
 - a) Square root
 - b) Line
 - c) Graph
 - d) Addition
- 6) Statistics branches include _____.
 - a) Applied statistics
 - b) Mathematical statistics
 - c) Industry statistics
 - d) Both a and b
- 7) The mean of the data: 4, 10, 5, 9, 12 is _____.
 - a) 8
 - b) 10
 - c) 9
 - d) 15
- 8) Median, Bode, Percentiles are all measures of _____.
 - a) Mathematical average
 - b) Populations averages
 - c) Sample averages
 - d) Averages of position
- 9) Frequency polygon is related to _____.
 - a) Addition
 - b) Line
 - c) Graph
 - d) Square root
- 10) Value of _____ following can not be determined graphically.
 - a) Mean
 - b) Histogram
 - c) Ogive
 - d) Frequency polygon

Q.2 Answer the following questions.

a) Calculate standard deviation (S.D.) for the following table.

10

C I	F
140 – 149	2
130 – 139	4
120 – 129	1
110 – 119	3
100 – 109	6
90 – 99	8
80 – 89	7
70 – 79	5
60 – 69	8
50 – 59	4
40 – 49	2
	N = 50

b) For the above table calculate quartile deviation (Q.D.).

10

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

15

a) Calculate quartile deviation (Q.D) for the following table.

C I	F
150 – 154	2
145 – 149	4
140 – 144	1
135 – 139	3
130 – 134	6
125 – 129	8
120 – 124	7
115 – 119	5
110 – 114	8
105 – 109	4
100 – 104	2
	N = 50

b) For the above table calculate standard Deviation (S.D).

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

- a) The cricket ball throw of 100 B.P.Ed student mean is 75.50 mts and S.D. is of 1.5 mts. Construct Hull scale for the following points.

Points	Performance
100	—
90	—
80	—
70	—
60	—
50	—
40	—
30	—
20	—
10	—
0	—

- b) Calculate sigma scale from above point (Q. No – 4)

Q.5 Write Short Notes: (Any Four)

- a) Measures of central tendency
- b) Correlation
- c) Sigma scale
- d) Histogram
- e) 'Z' scale

10) ——— हे सांध्याचे वर्गीकरण आहे.

अ) खिळीचा सांधा

ब) उखळीचा सांधा

क) सरकता सांधा

ड) वरील सर्व

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) शरीररचना शास्त्र व शरीर क्रीया शास्त्र यांचे स्वरूप व व्याप्ती लिहा. 10

ब) शरीरक्रीया शास्त्राचे ध्येय व उद्दिष्टये लिहा. 10

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 15

अ) शरीररचना शास्त्र व शरीरक्रीया शास्त्राची शारीरिक शिक्षणात गरज व महत्त्व लिहा.

ब) सांध्याचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 15

अ) सांध्यांभोवती होणाऱ्या मुलभूत हालचाली सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) क्रीडेतील उदाहरणासह घर्षण स्पष्ट करून त्याचे उपयोजन लिहा.

प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20

अ) बल

ब) प्रक्षेपण

क) तरफ

ड) स्पीन

इ) पाण्याचा रोध

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed (Semester - II) (CBCS) Examination: Oct/Nov - 2022
Sports Bio-mechanics and Kinesiology

Day & Date: Tuesday, 21-03-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) Gastrocnemius muscle is located in _____.
 - a) Shoulder
 - b) Hip
 - c) Elbow
 - d) None of these
- 2) _____ is a type of muscle classification.
 - a) smooth muscle
 - b) skeletal muscle
 - c) cardiac muscle
 - d) All of these
- 3) Ulnar flexion movement occurs through _____ joint.
 - a) Elbow
 - b) Knee
 - c) Both a) and b)
 - d) Wrist
- 4) Synovial joints are _____.
 - a) slightly movable
 - b) freely movable
 - c) Both a and b
 - d) none of these
- 5) Motion in straight line from one point to another point is called _____.
 - a) Linear Motion
 - b) Angular Motion
 - c) General Motion
 - d) None of these
- 6) Carpometacarpal joint is an example of _____.
 - a) Condylloid joint
 - b) Saddle joint
 - c) Shoulder joint
 - d) Hinge joint
- 7) Pectoralis major muscle is located in _____.
 - a) Neck
 - b) Thigh
 - c) Shoulder
 - d) Ankle
- 8) Because of the ligaments _____ are joined together.
 - a) Abdomen
 - b) Muscles
 - c) Bones
 - d) Large intestine
- 9) Newton's first law of motion is _____.
 - a) Law of Inertia
 - b) Law of action-reaction
 - c) Law of momentum
 - d) None of these
- 10) _____ is a classification of joint
 - a) Pivot
 - b) Ball and socket
 - c) Gliding
 - d) All of these

- Q.2 Answer the following questions. 10**
a) Explain nature and scope of kinesiology and Biomechanics. 10
b) Explain Aims and Objective of Kinesiology.
- Q.3 Answer the following questions. (Any One) 15**
a) Explain in details importance of Kinesiology and Biomechanics in Physical Education and Spots.
b) Explain classification of joints in details.
- Q.4 Answer the following questions. (Any One) 15**
a) Explain fundamental movements around joints in details.
b) Explain friction and its application in physical education and sports with sports examples.
- Q.5 Write Short Note: (Any Four) 20**
a) Force
b) Projection
c) Lever
d) Spin
e) Water resistance

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester - II) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
Athlete Care and Rehabilitation

Day & Date: Thursday, 23-03-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) थेरेपीटीक व्यायाम म्हणजे ----.
अ) मानसिक जिमनेस्टिक ब) सामान्य जिमनेस्टिक
क) रिदमिक जिमनेस्टिक ड) वैद्यकिय जिमनेस्टिक
- 2) ट्रेडमिल प्रशिक्षण ---- विकसित करते.
अ) स्नायूताकत ब) शरीरस्थिती
क) गतीची ताकत ड) स्नायूचा दमदारपणा
- 3) ---- खेळांमध्ये कोपऱ्याच्या दुखापती नित्याने आढळतात.
अ) बास्केटबॉल ब) व्हॉलीबॉल
क) टेनिस ड) हॅण्डबॉल
- 4) खेळातील इजा व दुखापती ---- मुळे होतात.
अ) खेळाचे ज्ञानाचा अभाव ब) खेळाचे अयोग्य प्रशिक्षण
क) खेळातील निष्काळजीपणा ड) वरील सर्व
- 5) खांदा निखळणे हे सर्वसामान्यपणे ---- या खेळात जास्त असते.
अ) ज्युडो ब) टेनिस
क) चेस ड) यापैकी नाही
- 6) लचक ही जखम ---- शी संबंधित आहे.
अ) जोडपेशी ब) हाडे
क) अस्थिबंधने ड) यापैकी नाही
- 7) रोगनिदान विषयक अशक्तपणाच्या जखमेचा परिणाम हाडे मोडणे म्हणजे ----.
अ) अॅब्रेशन ब) अस्थिभंग
क) निखळणे ड) यापैकी नाही
- 8) क्रीडेमधील पूर्णवसन हे ---- मुळे होते.
अ) जलचिकित्सा ब) करेकटिव्ह व्यायाम प्रकार
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
- 9) मानेची दुखापत ---- मुळे होते.
अ) जोराने फ्लेक्शन करणे ब) जोराने एक्स्टेंशन करणे
क) जोराने गोलाकार फिरवणे ड) वरील सर्व

- 10) खालीलपैकी कोणती दुखापत स्वतः उपचार करू शकत नाही
अ) अस्थिभंग
क) अ आणि ब दोन्ही
ब) स्प्रेन
ड) यापैकी नाही

- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 20
अ) अयोग्य शरीर धारणेचे कारणे लिहा.
ब) क्रीडेतील पूर्णवसन उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) पी.एन.एफ चे तंत्र व तत्वे लिहा.
ब) मसाजचा इतिहास सविस्तर लिहा.
- प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) क्रीडा दुखापतीची कारणे व घ्यावयाची काळजी सविस्तर लिहा.
ब) सुयोग शरीर धारणेचे मुल्य लिहा.
- प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20
अ) बास्केट बॉल मधील दुखापती
ब) गुडघ्याच्या दुखापतीवर उपचार
क) फुटबॉल मधील दुखापती
ड) हॅण्डबॉल मधील दुखापती
इ) खांदयाच्या दुखापतीसाठी व्यायाम

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester - II) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
Athlete Care and Rehabilitation

Day & Date: Thursday, 23-03-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) The candidates should read the original questions in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the following options. 10

- 1) Therapeutic exercises are otherwise known as _____.
a) Mental gymnastics b) General gymnastics
c) Rhythmic gymnastics d) Medical gymnastics
- 2) The treadmill training is prescribed for the injured athlete to develop _____.
a) Muscular strength b) stability of the body
c) Rang of motion d) Muscle endurance
- 3) injuries of the elbow are more common in _____ game.
a) Basket ball b) Volley ball
c) Tennis d) Hand ball
- 4) Sports injuries occurs due to _____.
a) Lack of sports knowledge b) improper sports training
c) sports carelessness d) All of these
- 5) Shoulder discoloration injuries are commonly associated with _____.
a) Judo b) Tennis
c) Chess d) None of these
- 6) Sprain is an injury to _____.
a) Connective tissue b) Bone
c) Ligament d) None of these
- 7) Break in a bone as a result of injury of pathologic weakness is called _____.
a) Abrasion b) Fracture
c) Dislocation d) None of these
- 8) Rehabilitation of sports is done using _____.
a) Hydrotherapy b) Corrective exercise
c) both a and b d) None of these
- 9) Neck injuries occurs due to _____.
a) Forcible flexion b) Forcible extension
c) Forcible rotation d) All of these
- 10) Which of the following injuries we cannot treat our self _____?
a) Fracture b) Sprain
c) a and b d) None of these

Q.2 Answer the following questions. 20

- a) Explain causes of bed posture
- b) Explain sports rehabilitation with examples

- Q.3 Answer the following questions. (Any One) 15**
- a) Explain PNF technique and principles.
 - b) Explain brief history of massage.
- Q.4 Answer the following questions (Any One) 15**
- a) Explain causes and prevention of sports injuries.
 - b) Explain value of good posture.
- Q.5 Write Short Notes. (Any Four) 20**
- a) Injuries in Basket ball
 - b) Treatment of knee injuries
 - c) Injuries in foot ball
 - d) Injuries in hand ball
 - e) Exercise for shoulder injuries

- 10) टी.व्ही. हे ——— माध्यम आहे.
अ) श्राव्य
क) दृक
ब) दृक श्राव्य
ड) यापैकी नाही.

- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) पत्रकारिकेची मुल्ये स्पष्ट करा. 10
ब) राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय क्रीडा एजन्सी स्पष्ट करा. 10
- प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 15
अ) शारीरिक शिक्षण आणि पत्रकारिकता स्पष्ट करा.
ब) क्रीडा वार्ताचे रचना स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 15
अ) क्रीडा बाबीचे अहवाल स्पष्ट करा.
ब) वार्ताचे (bulletin) प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20
अ) जाहिरातीची भूमिका
ब) क्रीडा मधली फोटोग्राफी
क) रेडिओ व टीव्ही वरील धावते वर्णन
ड) वार्षिक क्रीडा दिन
इ) क्रीडा वर्तमान पत्रकाची सभा आयोजन

- Q.3 Answer the following questions. (Any One)** **15**
- a) Explain Journalism and sports education.
 - b) Explain Structure of sports bulletin.
- Q.4 Answer the following questions (Any One)** **15**
- a) Explain reporting sports Events.
 - b) Explain Types of bulletin.
- Q.5 Write Short Notes. (Any Four)** **20**
- a) Role of Advertisement
 - b) Sports photography
 - c) Radio and T.V commentary
 - d) Annual sports meet
 - e) Organization of press meet

- 10) क्रीडा साहित्य व्यवस्थापन मार्गदर्शक तत्वे ---- उपयुक्त आहेत.
अ) देव घेव
ब) निगा
क) तपासणी
ड) वरील सर्व

- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 20
अ) अभ्यासक्रमाचा अर्थ उदाहरणासह स्पष्ट करा.
ब) शारीरिक शिक्षणातील विविध मासिके स्पष्ट करा.
- प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) क्रीडा व्यवस्थापन म्हणजे काय? क्रीडा व्यवस्थापनाची कार्ये स्पष्ट करा?
ब) महाविद्यालय स्तरावरील क्रीडा कार्यक्रम व्यवस्थापनाचे फायदे कोणते सविस्तर लिहा.
- प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 15
अ) क्रीडा साहित्याची खरेदी व निगा स्पष्ट करा.
ब) शारीरिक शिक्षण अभ्यासक्रमाच्या मूल्यमापन पध्दती स्पष्ट करा.
- प्र.5 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 20
अ) जनसंपर्क
ब) साहित्याची निगा आणि देखभाल
क) क्रीडा सुविधा
ड) क्रीडा साहित्य खोली
इ) अभ्यासक्रम संशोधनाचे उद्दिष्ट

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester -II) (CBCS) Examination: Oct/Nov-2022
Sports Management and Curriculum Design in Physical Education

Day & Date: Friday, 24-03-2023
 Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) The candidates should read the original questions in English.

Q.1 Choose the correct alternative from the following options. 10

- 1) Fire distinguisher and exits are the _____ provision.
 - a) Unnecessary
 - b) Essential
 - c) Both A and B
 - d) none of these
- 2) The type of surface of indoor stadium is _____.
 - a) Polymeric rubber
 - b) Concrete
 - c) artificial turf
 - d) all above
- 3) The role of _____ is important in an organization.
 - a) Personal manager
 - b) Assistant manager
 - c) Clerk
 - d) none of these
- 4) _____ sports facilities should be maintained in college.
 - a) Play ground
 - b) Swimming pool
 - c) Indoor
 - d) All above
- 5) In school sports management _____ entries is compulsory.
 - a) Sports equipment purchase
 - b) equipment to give and take
 - c) Both A and B
 - d) none of these
- 6) _____ sports facilities are important when implementing physical education programs.
 - a) Sports equipment's
 - b) Play ground
 - c) Both A and B
 - d) none of these
- 7) The syllabus of class VIth is prepared by _____ institute in Maharashtra.
 - a) State textbook board
 - b) Teacher
 - c) Govt
 - d) none of these
- 8) Public relations are related to _____ in physical education.
 - a) Communities
 - b) School
 - c) Media
 - d) All above
- 9) There are _____ problems in Instruction program me.
 - a) Management
 - b) Political
 - c) Economical
 - d) none of these
- 10) Sports equipment management guidelines are useful for _____.
 - a) Issuing
 - b) Care
 - c) Checking
 - d) All above

Q.2 Answer the following questions. 20

- a) Explain the meaning of curriculum with examples.
- b) Explain the various journals in physical Education.

- Q.3 Answer the following questions. (Any One) 15**
- a) What is sports management? Explain the functions of sports management.
 - b) Write in detail the advantages of sports program management at college level.
- Q.4 Answer the following questions (Any One) 15**
- a) Explain the purchase and care of sports equipment's.
 - b) Explain the methods of physical education curriculum evaluation.
- Q.5 Write Short Notes. (Any Four) 20**
- a) Public relations
 - b) Care and maintenance of equipment
 - c) Sports facilities
 - d) Sports Equipment room.
 - e) Objective of curriculum research.